

Το κούρεμα της Πόλης

Σαν πατήθηκε πειά η

πόρτα του Ρωμανού και σκοτώθηκε ο βασιλιάς, οι Τούρκοι γιουργιάρανε μέσα στην Πόλη σαν τ' αγριεμένο ξεροπόταμο που κατεβαίνει στενεμένο ανάμεσα στ' αψηλά βράχια, ύστερ' από νεροποντή.

Δε μπαίνανε εκατό-εκατό, μηδέ διακόσιοι, μα χιλιάδα απάνω στη χιλιάδα. Τέτοια ήτανε η μανία τους μη δεν προφτάξουνε να κουρσέψουνε, που απ' το στρίμωγμα λαβωνόντανε συναμεταξύ τους και πολλοί σκάσανε ποδοπατημένοι απ' τους δικούς τους. Και σα μπαίνανε μέσα στο κάστρο, σκορπίζανε άλλος εδώ, άλλος εκεί, κοπάδια-κοπάδια, σφάζοντας όποιον βρίσκανε μπροστά τους, είτε γυναίκα, είτε παιδί, είτε άντρα.

Το μεγάλο μακελειό βάσταξε απ' την ανατολή του ηλίου ίσαμε το μεσημέρι. Πολλοί χριστιανοί κρυφτήκανε μέσα σε λαγούμια και σε σπηλιές κ' ύστερα τους βρήκανε και τους σκλαβώσανε.

Φτάνοντας οι Τούρκοι στην πλατεία, ανεβήκανε στον πύργο και κατεβάσανε τη βυζαντινή σημαία και τη σημαία τ' άγιου Μάρκου και ισάρανε στον τόπο τους το σαντάρδο του σουλτάνου. Τα κάστρα από τη μian άκρη ίσαμε την άλλη πέσανε στα χέρια του Τούρκου. Μονάχα οι Κρητικοί, που βρισκόντανε μέσα στους πύργους του Λέοντα και του Βασιλείου, βαστήξανε τον πόλεμο ίσαμε το μεσημέρι. Ο σουλτάν Μεμέτης σαν τάκουσε θαύμασε την παλληκαριά τους και τους άφησε να φύγουνε στην πατρίδα τους, παίρνοντας μαζί τους ό,τι είχανε απάνω τους.

Όπως είπα πρωτύτερα, πολύς κόσμος έτρεξε στη θάλασσα να γλυτώση, μα έπεσε

μαζεμένος στα καράβια και πολλά βουλιάξανε και πνιγήκανε πολύς λαός. Οι πορτιέρηδες, βλέποντας τον κόσμο που ωρμούσε από τις πόρτες, θυμηθήκανε ένα παλιό ρητό πώλεγε πως η πόλη θα ξαναπαιρνότανε απ' τα χέρια των Τούρκων αν γυρίζανε πίσω οι Χριστιανοί, κλειδώσανε τις πόρτες και ρίξανε τα κλειδιά έξω απ' το κάστρο. Τότε δα φούντωσε η σφαγή, που δε μπορεί να τη χωρέση το μυαλό του άνθρωπου. Όσοι γλυτώσανε χάσανε τα φρένα τους και τρέχανε να κλειστούνε στην Άγια-Σοφιά. Κείνη την ώρα ήτανε πώχαν' η μάννα το παιδί και το παιδί τη μάννα. Θεέ μεγαλοδύναμε, απάνω σ' αυτούς τους συμφοριασμένους έπεσε όλη η οργή σου! Μερμήγκια αμέτρητη πλημμύρισε την εκκλησιά, απάνω, κάτω, στο νάρθηκα, στ' άγιο βήμα, σε κάθε μεριά. Σφαλίξανε τις πόρτες και παρακαλούσανε με μεγάλες φωνές το Θεό να τους λυπηθή. Οι κουμπέδες κ' οι θεόρατες καμάρες αντιβούιζανε και ρίχνανε πιο πολλή τρομάρα στις καρδιές των κοριτσιών• τα μικρά παιδάκια ξεψυχούσανε απ' το φόβο τους. Σε λίγο φτάξανε οι Τούρκοι και πιάσανε να βαράνε με τους μπαλτάδες τις πόρτες. Το κοπάδι, που ήτανε μαντρισμένο μέσα βέλαζε λυπητερά σε κάθε τσεκουριά.

Ποια γλώσσα μπορεί να πη τι γίνηκε σαν μπήκανε μέσα οι Τούρκοι, βαστώντας στα χέρια τους άλλοι ματωμένα μαχαίρια μια οργυιά μάκρος, άλλοι πελέκια ακονισμένα, άλλοι κοντάρια, π' αστράφτανε οι σουβλερές μύτες τους. Η εκκλησιά πιτσιλίστηκε απ' τα αίματα σε δυό μπόγια ύψος, πώλεγες πως ήτανε χασάπικο. Όσοι απομείνανε ζωντανοί είχανε τρελλαθή. Οι Τούρκοι δένανε τους άντρες με σκοινιά, τις γυναίκες με τις ζώνες τους. Έβλεπες αφεντάδες δεμένους πιστάγκωνα μαζί με τους υπηρέτες, κυράδες με τις δούλες, παπάδες με γρηές, δεσποτάδες, παλληκάρια βουτημένα στο αίμα. Ο ένας μπροστά στον άλλον βιάζανε τις γυναίκες, ανάμεσα σε κουφάρια και σε λαβωμένους που μουγκρίζανε. Άλλοι πάλι από κείνα τ' αγρίμια ξεγυμνώνανε την εκκλησιά. Μέσα σε μια ώρα απομείνανε μονάχα οι τοίχοι. Δεν αφήσανε μηδέ καντήλι, μηδέ δισκοπότηρο, μηδέ βαγγέλιο, μηδέ εικόνα, μηδέ ρούχα, τίποτα! Πως περνά η ακρίδα από 'να καταπράσινο περιβόλι κ' ύστερα, σαν κάνη φτερά, αφήνει χώμα μοναχό, έτσι απόμεινε κ' η Άγια-Σοφιά ξεγυμνωμένη.

Το μαχαίρι κ' η φωτιά βάσταξε τρία μερόνυχτα, όπως είχε ταμένο στους στρατιώτες του ο σουλτάνος. Η απέραντη Κωνσταντινούπολη αντιλαλούσε μέρα νύχτα. Τι αίμα και τι δάκρυα χυθήκανε! Χιλιάδες καρδιές χτυπούσανε, τέτοια συμφορά δε μπορεί να τη συλλογισθή άνθρωπος. Άλλοι σφαζόντανε πριν πάνε στα σπίτια τους, άλλοι καταφέρνανε να φτάξουνε στα δικά τους μα δε βρίσκανε τα παιδιά τους και τις γυναίκες τους. Αντρόγυνα χωριζόντουσαν, ο ένας Τούρκος έσερνε τον άντρα κι' ο άλλος τη γυναίκα. Τα παιδιά τα ξεκολλούσανε απ' το λαιμό της μάννας, τα κορίτσια τα σέρνανε απ' τα μαλλιά μέσα στο δρόμο. Πεινασμένα σκυλιά πίνανε το αίμα π' άχνιζε μέσα στα χαντάκια. Πειό πολλά ήτανε τα κομμένα

κεφάλια, που κειτόντανε στο χώμα, παρά οι πέτρες της γης. Φρόνιμες νοικοκυράδες, που δεν τις είχε δη ο ήλιος, ατιμαζόντανε γυμνές μέσα στις πλατείες. Παπάδες περπατούσανε βιαστικά, φορτωμένοι με βαρειά σεντούκια, που τους τάχανε φορτωμένα οι ζεμπέκηδες και τους δέρνηαν σαν γαϊδούρια και τους τραβούσανε με το καπίστρι πούχανε περασμένο στο λαιμό τους. «Και ην ιδείν ορμαθούς εξερχόμενους απείρους ώσπερ αγέλας».

Στα καράβια δεν είχε απομείνει μηδέ ένας Τούρκος, γιατί ριχτήκανε στο πλιάτσικο. Με μεγάλη μανία γυρεύανε να βρούνε τα γυναικεία μοναστήρια, τα πατούσανε και κουβαλούσανε τις καλογρηές μέσα στα καράβια κ' εκεί ο διάβολος πειά μπορεί να πη το τι γίνηκε. Πολλές γυναίκες, για να ξεφύγουνε την ατιμία, πέσανε και πνιγήκανε στη θάλασσα και στα πηγάδια.

Οι Τούρκοι είχανε τούτη τη συνήθεια, άμα μπαίνανε μέσα σ' ένα σπίτι για να κουρσέψουνε, στήνανε μια σημαία απάνω στα κεραμίδια. Οι άλλοι Τούρκοι, βλέποντας τούτη τη σημαία, δε μπαίνανε ποτέ μέσα, μα τραβούσανε πάρα πέρα, ναβρούνε άλλο σπίτι λεύτερο. Ίσαμε διακόσες χιλιάδες τέτοια κουρέλια σαλεύανε απάνω στην Πόλη, γιατί οι Τούρκοι βάζανε πολλές παντιέρες στο ίδιο σπίτι για να κάνουνε πανηγύρι.

Όλη τη μέρα σφάζανε. Τόσο μουσκεμένα ήτανε η γης, πώλεγες πως έβρεξε αίμα, κι' όπου έβρισκε χαντάκι το αίμα έτρεχε σα νάτανε βροχονέρι. Τα κουφάρια τα ρίχνανε στο μπουγάζι του Βοσπόρου, και το ρέμα τα κατρακυλούσε σα νάτανε πεπόνια, Χριστιανοί-Τούρκοι ανακατεμένοι.

Ο σουλτάνος δε μπήκε μέσα στην Πόλη με το στρατό, παρά απόμεινε στο στρατόπεδο. Κατά το μεσημέρι οι πασάδες του πήγανε τα κλειδιά, σημάδι πως ήτανε πειά δική του η Κωνσταντινούπολη. Τότε καβαλλίκεψε και μπήκε με τη συνοδεία του μέσα στο κάστρο και τράβηξε ίσια στην Αγιά-Σοφιά. Δε μπήκε μέσα στην εκκλησιά με τάλογο, παρά ξεπέζεψε και μπαίνοντας μέσα θαύμασε πολλήν ώρα και περιεργάσθηκε το χτίριο. Ύστερα φώναξε έναν χότζα και τούπε ν' ανεβή απάνω στον άμβωνα και να φωνάξη την προσευχή τους «Αλλάχου εκπέρ, Αλλάχου εκπέρ, Μουχαμετούλ ρεσούλ Ουλλάχ.» Σαν τελείωσε ο χότζας, ανέβηκε ο ίδιος στην Άγια Τράπεζα και το ξανάπε.

Την ώρα πώβγαινε έξω, είδε έναν Τούρκο που τσάκιζε τα μάρμαρα. Ο Μεμέτης τον βάρεσε με το καμουτσί λέγοντας του: «Κιοπέκ, σας άφησα το θησαυρό και τους ανθρώπους, μα τα χτίρια είνε δικά μου!»

Από κει τράβηξε με τους πασάδες και ρώτηξε για το βασιλιά της Πόλης, ζη ή πέθανε. Και σαν τούπανε πως σκοτώθηκε, πρόσταξε και πλύνανε πολλά κεφάλια στο μέρος που χάθηκε, για να τον γνωρίσουνε, μα δε μπορέσανε μέσα σε τέτοιο πλήθος. Σε λίγο όμως βρέθηκε το κορμί του και το γνωρίσανε απ' τα κόκκινα

ποδήματά του με τους κεντημένους αητούς. Κόψανε το κεφάλι και το βάλανε σε μια πλατεία κοντά στ' άγαλμα του Γιουστινιανού και κει στάθηκε ίσαμε το βράδυ. Ύστερα το μπαλσαμώσανε και τώστειλε ο σουλτάνος στην ανατολή από χώρα σε χώρα, για να δη ο κόσμος τη νίκη του. Το σώμα το πήρανε οι Χριστιανοί και το θάψανε.

Τα πλιάτσικα κ' οι σκλάβοι, άλλα στοιβαχθήκανε στις τέντες, άλλα φορτωθήκανε στα καράβια και τραβήξανε να τα πουλήσουνε, όπως έστερξε ο σουλτάνος. Κάθε Τούρκος ήτανε φορτωμένος. Τι μαλάματα, τι ασήμια, τι χαλκώματα, τι ρούχα μεταξωτά, τι βιβλία! Καράβια ολάκερα γεμίσανε καλόγερους και καλογρηές. Έβλεπες ζειμπέκια ψειριασμένα νάνε ντυμένα με ρούχα δεσποτικά, άλλοι φοράγανε χρυσά πετραχήλια, άλλοι κορώνες και καλυμμαύχια στο κεφάλι. Σκυλιά δεμένα με ζώνες κεντημένες, επιγονάτια και φελόνια για σαγή στ' άλογα. Μέσα στους ασημένιους δίσκους βάζανε ντομάτες και κρέατα, πίνανε κρασί μέσα στα δισκοπότηρα. Φορτώσανε στις καρότσες βιβλία, που δεν είχανε μετρημό και τα σκορπίσανε σ' ανατολή και δύση. Για ένα γρόσι πουλιόντανε ο Αριστοτέλης, ο Πλάτωνας κ' οι άλλοι ξακουσμένοι σοφοί της αρχαιότητας, γραμμένοι σε πετσί, με χρυσοκοντυλιές και με χρυσά δεσίματα. Τα εικονίσματα τα σκίζανε με το τσεκούρι και βράζανε κρέας μέσα στα καζάνια.

Τη δεύτερη μέρα, δηλαδή στις 30 Μαγιού, ξαναμπήκε στην Πόλη ο σουλτάνος, με πολλή παράταξη, κι' αφού τριγύρισε σε διάφορα μέρη, πήγε και στο παλάτι. Και βλέποντας το έρημο είπε έναν στίχο κάποιου Πέρση ποιητή για την ματαιότητα του κόσμου.

Ήτανε πειά πεθαμένη και θαμμένη η ξακουσμένη Κωνσταντινούπολη, η Θεοσκέπαστη, η Νέα Σιών, η Εφτάλοφη, το καμάρι της Ανατολής, πώβρισκε άνθρωπος και του πουλιού τα γάλα. Πούχε το κάστρο με τους τρακόσους πύργους, τα παζάρια, τα αρτοπρατεία, τα χαλκοπρατεία, τα αργυροπωλεία, τα βλατοπωλεία, τα κηροπωλεία, τα λουτρά, τα συντριβάνια, τις βρύσες, τις δεκαεννιά στέρνες, τα Ιπποδρόμια, τα παλάτια, τις τρακόσες εκκλησιές και τα διακόσια μοναστήρια, τ' αμέτρητα τ' αγάλματα κι' ό,τι μπορεί να βάλει ο νους τ' ανθρώπου. «Τη δεύτερη δε από της ημέρας εκείνης, εισελθών ο Μεχμέτης, περιόδευσε την πόλιν και ην η πάσα άοικος, ούτε άνθρωπος, ούτε κτήνος, ούτε όρνεον κραυγάζον ή λαλούν εντός.»

Κοντά στο παλάτι ετοιμάσανε ένα μεγάλο τραπέζι για το σουλτάνο, κι' αφού έφαγε, ήπιε πολύ κρασί και μέθυσε. Τότε πρόσταξε να του πάνε το ναύαρχο Νοταρά με τα παιδιά του και να τους αποκεφαλίσουνε. Πρώτα σφάξανε τα παιδιά μπροστά στο συμφοριασμένον τον πατέρα, πώλεγε ολοένα «δίκαιος ει, Κύριε!», κ' ύστερα τον ίδιον. Δεν περάσανε λίγες μέρες και πρόσταξε να κόψουνε και το Χαλίλ

πασά, που τον υπωπτευότανε πως είχε προδώσει τα μυστικά του στους γραικούς.

Το τέλος της Πόλης φαίνεται ακόμα πειό λυπητερό άμα συλλογισθή κανένας πως χαλάσθηκε το μήνα Μάη, τις μέρες που μοσκοβολούσανε οι πασκαλιές κ' οι τριανταφυλλιές. Ανήμερα που σκλαβώθηκε η Πόλη ήτανε της Αγίας Θεοδοσίας, που τη γιορτάζανε πάντα οι Πολίτες στις 29 Μαγιού με μεγάλη δόξα στην εκκλησιά της, που γίνηκε ύστερα τζαμί. Μ' όλη την αγωνία που περνούσανε, οι γυναίκες την είχανε στολισμένη, κατά τα συνηθισμένα, με στεφάνια και με περιπλοκάδες από τριαντάφυλλα. Την ώρα, που μπήκανε μέσα οι Τούρκοι, ψέλνανε ακόμα οι ψαλτάδες. Τους περάσανε όλους απ' το μαχαίρι, κι' από τότε βαστά η ονομασία «Γκιούλ Τζαμί», δηλαδή «Το Τζαμί με τα τριαντάφυλλα», και μ' αυτό τόνομα στέκει ως τα σήμερα. Μέσα σ' αυτή την εκκλησιά λένε πως υπάρχει κ' ένα μνημόρι, οπώχει απάνω στην πλάκα τούρκικα γράμματα, που λένε «Εδώ κείται ένας μαθητής του Χριστού» και πως αυτός είνε ο τάφος του βασιλιά Παλαιολόγου.

Τους Γενοβέζους του Γαλατά ο σουλτάνος δεν τους πείραξε, γιατί σταθήκανε φίλοι του στον πόλεμο, τους χάρισε μάλιστα και προνόμια. Το φερμάνι που τους έδωσε αρχίζει με τούτα τα λόγια: «Εγώ ο μέγας αυθέντης και μέγας Αμηνράς σουλτάνος ο Μεχμέτ Μπέης, ο υιός του μεγάλου αυθέντου Αμηνρά Σουλτάνου του Μουράτ Μπέη. Ομνύω εις τον Θεόν του ουρανού και της γης και εις τον μέγαν ημών προφήτην Μωάμεθ, και εις τα επτά μουσάφια όπου έχομεν και ομολογούμεν, και εις τας ρκδ' (124) χιλιάδας προφήτας του Θεού και προς τας ψυχάς του πάππου μου και του πατρός μου, και προς εμαυτόν και προς τα παιδιά μου, και στο σπαθί όπου ξώννομαι...».

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

ΤΟ ΠΑΡΣΙΜΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

Πηγή: Αντιαιρετικόν Εγκόλπιον
Επιμέλεια: Διονύσιος Πυλαρινός

Πηγή: aoratospolemostheblog0.wordpress.com